

A Fővárosi Ítéltábla a Gerencsér Ügyvédi Iroda (felperesi jogi képviselő címe; ügyintéző: dr. Gerencsér Éva ügyvéd) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek a Burai-Kovács, Perlaki, Stanka, Szikla és Társai Ügyvédi Iroda (I. rendű alperesi jogi képviselő címe; ügyintéző: dr. Stanka István ügyvéd) által képviselt I. rendű alperes neve (I. rendű alperes címe) I. rendű és dr. Iván Éva jogtanácsos által képviselt II. rendű alperes neve (II. rendű alperes címe) II. rendű alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2021. február 2-án kelt 18.G.41.113/2018/54-I. számú ítélete ellen a felperes által 55. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

r é s z- é s k ö z b e n s ő í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti;

fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, és megállapítja, hogy a felperes és az I. rendű alperes között 2008. január 10-én szerződésszámon kötött pénzügyi lízingszerződés érvénytelen, valamint mellőzi a felperest az I. rendű alperesnek perköltség megfizetésére kötelező, és az illeték állam általi viselésére vonatkozó rendelkezést;

egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II. rendű alperesnek 55.000 (ötvenötezer) forint másodfokú perköltséget.

A másodfokú perköltséget a felperes személyes költségmentessége folytán feljegyzett 175.800 (százhetvenötezer-nyolcszáz) forint fellebbezési illetékben, továbbá a felperesnél és az I. rendű alperesnél személyenként 55.000 (ötvenötezer) forint + áfa összegű ügyvédi munkadíjban állapítja meg.

A rész- és közbenső ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A kereset és az ellenkérelem

[1] A felperes keresetében elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy az I. rendű alperessel 2008. január 10-én szerződésszámon kötött pénzügyi lízingszerződés (a továbbiakban: lízingszerződés) nem jött létre és ennek következtében kérte az alpereseket egyetemlegesen, másodlagosan kizárólag az I. rendű alperest a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 361. (1) bekezdése alapján 2.197.051 forint és annak 2009. december 7-től járó, a jegybanki alapkamattal megegyező mértékű

kamata megfizetésére kötelezni. Arra hivatkozott, hogy a lízingszerződés megkötésekor az I. rendű alperes képviselője nem volt jelen. Másodlagos keresetében az rPtk. 217. § (1) bekezdése és a 228. § (3) bekezdése, valamint a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 77. § (2) bekezdése és a 210. § (1) bekezdése alapján a lízingszerződés érvénytelenségének megállapítását kérte. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés határozathozatalig történő hatályossá nyilvánítását, továbbá az alperesek egyetemleges, másodlagosan kizárólag az I. rendű alperes kötelezését kérte 2.197.051 forint és annak 2009. december 7-től járó, a jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamata megfizetésére. Azzal érvelt, hogy a lízingszerződés a kamat mértékére vonatkozó lényeges tartalmi elemet sem tartalmazza. A kamat és a casco-biztosítás díjának mértékére vonatkozó írásba foglalás elmaradása miatt a szerződés jogszabályba ütközik, ezért semmis. Nem egyértelmű, hogy az első lízingdíj után hány havi lízingdíj fizetési kötelezettség terheli. Harmadlagos keresete az abban megjelölt szerződési feltételek, többek között a lízingszerződés választottbíróági kikötést tartalmazó, az általános szerződési feltételek elfogadására vonatkozó és átvételét megállapító, és az árfolyamkockázatot áthárító feltételei érvénytelenségének az rPtk. 209. § (1) bekezdésén alapuló megállapítására és ez utóbbi feltételek érvénytelenségéből eredően a teljes szerződés érvénytelenségének megállapítására irányult. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként kérte a lízingszerződés ítélethozatalig történő hatályossá nyilvánítását a kieső tisztességtelen feltételek nélkül, továbbá kérte az alperesek egyetemleges, másodlagosan kizárólag az I. rendű alperes kötelezését 2.197.051 forint és annak 2009. december 7-től járó, a jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamata megfizetésére. Kérte továbbá annak megállapítását is, hogy a lízingszerződés tárgyát képező gépjárművön adásvétel jogcímén tulajdonjogot szerzett és kérte a gépjármű törzskönyvének kiadására kötelezni az I. rendű alperest.

[2] A II. rendű alperest az I. rendű alperessel szemben előterjesztett kereseti kérelmek teljesítésének türéseire és az I. rendű alperessel szemben előterjesztett marasztalási keresetben írt összeg I. rendű alperessel egyetemlegesen történő megfizetésére kérte kötelezni.

[3] Az I. rendű alperes elsődlegesen a per megszüntetését kérte. Érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. A II. rendű alperes a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú határozat

[4] Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy a felperes és az I. rendű alperes között 2008. január 10. napján létrejött számú pénzügyi lízingszerződés általános szerződési feltételeinek 84. pontjában rögzített választottbíróági kikötés érvénytelen. A felperes ezt meghaladó keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 108.400 forint, a II. rendű alperesnek 83.200 forint költséget. Úgy rendelkezett, hogy a felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt illetéket az állam viseli.

[5] Indokolásában megállapította, hogy a felperes és az I. rendű alperes által 2008. január 4-én megkötött szerződésszámú deviza alapú lízingszerződés az rHpt. szerződéskötéskor hatályos 2. számú melléklet I.11. pontjában meghatározott pénzügyi

lízingszerződés, amely az rPtk. 685. § e) pontjában szabályozott általános szerződési feltételeket is tartalmazó fogyasztói szerződésnek minősül.

[6] Az I. rendű alperes permegszüntetés iránti kérelmét azért utasította el, mert az ÁSZF 84. pontjában rögzített választottbíróági kikötésről megállapította, hogy az tisztességtelen. Kifejtette, hogy a 2/2011. PK vélemény 2. pontja szerint vélelem szól amellett, hogy a felek a választottbíróági kikötést egyedileg nem tárgyalták meg, az I. rendű alperes pedig felhívás ellenére sem bizonyította, hogy a kikötést egyedileg megtárgyalták és a felperesnek mint fogyasztónak lehetősége volt a kikötés tartalmát befolyásolni. A permegszüntetését a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban DH1) törvény 37. §-ában foglaltak alapján sem tartotta indokoltnak, mert a felperes keresete megfelelt a jogszabály követelményeinek.

[7] A szerződés létre nem jöttének megállapítását célzó elsődleges keresettel kapcsolatban idézte az rPtk. 205. § (1) és (4) bekezdését, a 219. § (1)-(2) bekezdését, a 222. §-át, valamint a 223. § (1) bekezdését és rögzítette, hogy abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy a felperes által támadott szerződést az I. rendű alperes képviselőjében arra jogosult képviselő írta-e alá. Az I. rendű alperes által csatolt, a Cs.-B. A. Kft.-vel 2007. március 12-én kötött együttműködési keretszerződés és annak 3. számú mellékletét képező meghatalmazások alapján igazoltnak találta, hogy a perbeli lízingszerződést az I. rendű alperes képviselőjében a szerződés megkötésére meghatalmazott személy írta alá. Az aláíró az alperes ügyleti képviselőjeként járt el, de amennyiben a szerződést kötő személy képviselői joga hiányzott volna, úgy az rPtk. 221. § (1) bekezdése alapján a lízingszerződés teljesítésével az I. rendű alperes az esetleges álképviselő eljárását jóváhagyhatta. Mivel a lízingszerződést az I. rendű alperes nevében aláíró személy rendelkezett az aláírásra vonatkozó képviselői joggal, a szerződés létre nem jöttére vonatkozó elsődleges keresetet megalapozatlannak találta.

[8] A másodlagosan előterjesztett érvénytelenség megállapítása iránti keresettel kapcsolatban felhívta az rPtk. 205. § (2) bekezdését, a 217. § (1) bekezdését és idézte az rHpt. 210. § (1) bekezdését. Megállapította, hogy az írásban létrejött lízingszerződés tartalmazta a szerződés tárgyát, amely a felperes által lízingbe venni szándékozott gépjármű I. rendű alperes részéről való megvásárlása és annak a felperes részére lízingdíj megfizetése ellenében való használatba adása volt, tartalmazta továbbá a gépjármű bruttó vételárát, az első- és a további havi lízingdíjak összegét, a lízingdíjak számát, a futamidőt, valamint a finanszírozás devizanemét. A BDT2015. 3328. számú eseti döntésre hivatkozással úgy foglalt állást, hogy a lízingbe vevő nem pénzösszeget kap időleges használatba, hanem lízingtárgyat, amelynek használatáért nem kamatot, hanem használati díjat – lízingdíjat – köteles fizetni. Bár az rHpt. a pénzügyi lízing ellenszolgáltatásaként meghatározott lízingdíjat a teljes tőketörlesztő és kamattörlesztő részletek összegében határozza meg, az itt szabályozott kamatrész tartalmában nem azonos a polgári jogi értelemben vett ügyleti kamattal, amely az adós által a kölcsönt nyújtónak az igénybe vett kölcsön használatáért a kölcsönösszeg százalékában meghatározott időszakosan térítendő pénzösszeg. A polgári jogi értelemben vett kamat a lízingszerződésnek nem tartalmi eleme, ezért a lízingszerződés a kamatmeghatározás hiányában nem minősül létre nem jöttnek és a szerződés érvénytelenségéhez sem vezet. A lízingszerződést írásba foglalták és önmagában az írásba foglalás hiánya akkor sem vezetne a szerződés érvénytelenségéhez, ha annak a kamat lényeges elemét képezné. Nem tekintette a lízingszerződés feltételeit egymásnak ellentmondó, érthetetlen, lehetetlen feltételeknek, mert

a szerződés annak tárgyát, a gépjármű bruttó vételárát, a lízingdíjak összegét és a futamidőt, míg az ÁSZF 13 - 15. pontjai az elszámolás módját egyértelműen rögzítették, amikből megállapítható és kiszámítható volt a felperest terhelő fizetési kötelezettség összege, gyakorisága, futamideje és a fizetési konstrukció jellege. Utalt arra is, hogy a szerződés érvényessége csak a szerződéskötés időpontját figyelembe véve vizsgálható, az érvényességet nem érinti, hogy a későbbiekben az I. rendű alperes milyen jogcímen számított fel egyes tételeket a felperes felé.

[9] A harmadlagosan előterjesztett keresettel kapcsolatban az rPtk. 205/B. §-a alapján megállapította, hogy az ÁSZF a szerződés részévé vált, mert a lízingszerződés egyedi része tartalmazza, hogy a felperes azt megismerte és elfogadta, és az ÁSZF szerződés részévé válásához elegendő, ha a fogyasztó számára biztosítják annak lehetőségét, hogy azt megismerje. Ehhez nincs szükség annak szerződéskötéskor való átadására, elég annak közzététele a pénzügyi hirdetőtábláján, illetve honlapján, amelynek elfogadása ráutaló magatartással is történhet.

[10] A lízingszerződés V. pontjának az ÁSZF átvételére, valamint annak elfogadására vonatkozó feltételek tisztességtelensége kapcsán felhívta az rPtk. 209. § (1) bekezdését, valamint a 18/1999. (II.5.) Kormányrendelet 1. § (1) bekezdés j) pontját. A támadott szerződési feltételekről megállapította, hogy azok nem lényeges szerződési kérdésben történő egyedi megállapodást rögzítenek, így általános szerződési feltételnek tekintendők, de nem a felek valamely szerződési feltételben való megállapodását, hanem azt a tényt rögzítik, hogy a felperes az általános szerződési feltételeket tartalmazó iratokat átvette, ezért a felperesi kereset alaptalan. Az EBH2011. 2413. számú eseti döntésre utalással rögzítette, hogy a bírói gyakorlat az ilyen feltételnek az egyedi szerződésben való rögzítését önmagában nem tekinti olyannak, hogy azáltal a feltétel egyedileg megtárgyalt lenne, ezért a szerződési nyilatkozat a bizonyítási terhet nem fordítja meg, nem terheli azt a fogyasztóra, így nem ütközik a 18/1999. (II.5.) Kormányrendelet 1. § (1) bekezdés j) pontjába, így azok tisztességtelensége nem állapítható meg.

[11] A választottbírói kikötés tisztességtelenségével kapcsolatban visszautalt a permegszüntetés elutasítása kapcsán kifejtettekre.

[12] Az árfolyamkockázatot áthárító feltételek tisztességtelensége kérdéskörével kapcsolatban az rPtk. 205/A. §-a, a 205/B. §-a, a 205. § (5) bekezdése, a 209. § (1)-(4) bekezdése, a 209/A. § (2) bekezdése, a 239. §-a és a 239. § (2) bekezdése, valamint az rHpt. 203. § (1), (2), (4), (6) és (7) bekezdése ismertetését követően a lízingszerződés VI. pontja és annak utalása alapján az ÁSZF 25. pontjában a lízingdíjak számlázására vonatkozó rendelkezések alapján arra a következtetésre jutott, hogy a felperes tudomásul vette és elfogadta, hogy az árfolyamváltozás kockázatát köteles viselni és az árfolyam módosulása hatással van a lízingdíjak összegére. Az ÁSZF 25. pontja világosan és érthetően tartalmazta, hogy az alkalmazott deviza árfolyamváltozása milyen módon gyakorol hatást a felperes fizetési kötelezettségeire. Megállapította, hogy a hivatkozott szerződési feltételekben rögzített árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás megfelelt a jogszabályban és az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) C-51/17. számú ítéletének 73. és 74. pontjában, valamint a Kúria 2/2014. PJE határozatának 1. pontjában megfogalmazott feltételeknek, a felperes a szerződéskötéskor az árfolyamkockázatra vonatkozóan egyértelmű és világos tájékoztatást kapott, ami alapján nem gondolhatta alappal azt, hogy az árfolyamkockázat nem valós, illetve

az őt csak korlátozott mértékben terheli. A lízingszerződés nem tartalmaz arra utaló rendelkezést, hogy az árfolyamkockázatnak felső határa van. Az átlagos fogyasztó számára felismerhető és világosan érthető volt, hogy az árfolyamkockázat kizárólag őt terheli és ha az árfolyam kedvezőtlenül változik, annak nincs felső határa. A felperes nem tett eleget az ezzel szemben őt terhelő azon bizonyítási kötelezettségének, mely szerint az I. rendű alperestől nem kapott megfelelő tájékoztatást, az nem volt számára világos és érthető, és így alappal gondolhatta, hogy az árfolyamkockázat nem valós, annak nincs reális valószínűsége vagy az bizonyos mértékben korlátozott. Bár a felperes személyes meghallgatása során előadta, hogy a kereskedés alkalmazottjával folytatott megbeszéléseken az árfolyamkockázat nem került szóba, csak arról volt szó, hogy a havi részletek minimálisan ingadozhatnak, de hosszú távon kiegyenlítődnek, G. Cs. tanú vallomásaiban azt erősítette meg, hogy a deviza alapú szerződés kockázatairól, illetve a részletek összegének változásáról nem volt szó, illetve ha arról említést szintjén volt csak szó, akkor arra határozottan nem emlékezett.

[13] Az ÁSZF 18. pontjában rögzített késedelmi kamatkikötés arra hivatkozással állított tisztességtelensége körében, miszerint a lízingszerződés a késedelmi kamat mértékét nem rögzíti, az rPtk. 301. § (1) bekezdésében írottakra utalt azzal, hogy a késedelmi kamatfizetési kötelezettség mértéke ott meghatározott arra az esetre is, ha a tartozás egyébként kamatmentes.

[14] Az ÁSZF 20. pontjába foglalt szerződési feltétel tisztességtelensége körében előterjesztett keresetet azért nem találta alaposnak, mert a felek között pénzügyi lízingszerződés jött létre, amit ők pénzügyi lízingszolgáltatás nyújtása céljából kötöttek.

[15] A 2008. január 10-én kelt engedményezési és tartozásátvállalási szerződés semmissége megállapítása iránti keresettel kapcsolatban azt rögzítette, hogy mivel a lízingszerződés érvénytelenségére vonatkozó keresetet elutasította, így ezen szerződés érvénytelenségét nem vizsgálta.

[16] Az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolásában rögzítette, hogy a felperes annak megállapítását is kérte, hogy adásvétel jogcímén tulajdonjogot szerzett az LBV-472 (helyesen LBB-472) forgalmi rendszámú személygépjárművön és kérte az I. rendű alperes kötelezését a gépkocsi törzskönyvének kiadására. A Budapesti II. és III. Kerületi Bíróságnak a törzskönyv kiadása iránti keresetet elutasító 14.P.22.997/2016/43. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság ezt helybenhagyó 73.Pf.636.858/2017/7. számú ítélete, valamint a Kúriának a jogerős ítéletet hatályában fenntartó Pfv.VII.21.016/2018/7. számú ítélete alapján megállapította, hogy a felperes a gépjármű törzskönyvének kiadása iránti keresetét jelen perben eltérő ténybeli alapon terjesztette elő, ezért az nem minősül res iudicatának. A felperes keresete azon a tényen alapult, hogy a lízingszerződés érvénytelenségének jogkövetkezményeként a felperes fizetési kötelezettségét maradéktalanul teljesítette, így tulajdonjogot szerzett a lízingtárgyon. Mivel azonban a bíróság a felperes szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti keresetét elutasította, a törzskönyv kiadása iránti kereset sem alapos. Az elsőfokú bíróság a felperes II. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetét az I. rendű alperessel szembeni kereset elutasítására tekintettel nem találta megalapozottnak. A Kúria vitaanyagának beszerzésére vonatkozó bizonyítási indítványt azért mellőzte, mert a Kúria bírói gyakorlat alakítására szolgáló döntései hozzáférhetőek, a vitaanyag pedig nem tartozik ebbe a körbe. E. É. tanúvallomását azért mellőzte, mert a tanú kizárólag az általa végzett elszámolásról tudott nyilatkozni.

[17] A pernyertesség-pervesztesség arányát 10-90%-ban állapította meg, a perköltség viseléséről a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 81. § (1) bekezdése alapján határozott. A felperest megillető ügyvédi munkadíj összegét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet alapján 10.400 forintban, az I. rendű alperest megillető ügyvédi munkadíj összegét 118.800 forintban, míg a II. rendű alperest megillető ügyvédi munkadíj összegét 93.600 forintban határozta meg. A felperes személyes költségmentességére tekintettel a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján döntött az illeték viseléséről.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[18] A felperes a másodfokú eljárás során tartott tárgyaláson pontosított tartalmú fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet részbeni, a keresetet elutasító rendelkezést érintő megváltoztatásával a keresete teljesítését (vagy közbenső ítélet hozatalát), másodlagosan az elsőfokú ítéletnek ebben a részben történő hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítását kérte.

[19] Az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását és másodlagosan annak hatályon kívül helyezését is kizárólag a fellebbezés indokaival érintett körben kérte. A hatályon kívül helyezési kérelem alapjául az rPp. 252. § (2) és (3) bekezdését is felhívta. Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság indokolásban kifejtett megállapításai formálisak, az elutasító döntés indokai az általánosság szintjén maradnak, így hiányzik az ítéletből az a meggyőző erő, ami a döntést megalapozottá teszi, mindez sérti az rPp. 221. § (1) bekezdését.

[20] Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság nem értékelte a szerződés létrejöttével kapcsolatos előadását, így kérelmét valójában nem bírálta el. Az I. rendű alperesi eljárás nem vonható a felhívott BH2018. 230. határozat körébe, mert az ott alapul fekvő ügyben a felperes a havi részletben való konszenzus hiányára alapította keresetét, ezzel szemben ebben a perben az aláíró személy kiléte (akit az I. rendű alperes lett volna köteles megjelölni) nem vált ismertté, így ezen ismeretlen személy eljárásának az rPtk. 221. § (1) bekezdés alapján történő utólagos jóváhagyását sem teszi lehetővé a jogszabály. Az ítélet ugyan rögzíti, hogy az I. rendű alperes nevében eljáró személy a lízingszerződés aláírására rendelkezett képviseleti joggal, azonban ezt a személyt sem az I. rendű alperes nem közölte, sem a bíróság nem rögzítette a nevét az ítéletében.

[21] Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság érdemben nem indokolta a kamat százalékos mértékének és a havi díj helyes összegének hiányára alapított szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló keresete elutasítását. Fenntartotta, hogy nem lehetett kötelezettségével tisztában, mert a lízingszerződés nem rögzíti egyértelműen az első havi lízingdíjat (azt, hogy az 1.180.000 vagy 109.183 forint), a havi lízingdíj pontos összegét (azt, hogy az 109.183 forint és azon felül fizetendő a beépített casco díja vagy az ebből levonandó), valamint a futamidőt vagy a teljesítendő havi lízingdíjak számát (azt, hogy 47 vagy 48 hónapon keresztül kell-e fizetni a havi lízingdíjat). Az alkalmazott feltételek nem egyértelmű volta miatt szerződéses kötelezettsége nem volt meghatározható. Sérelmezte, hogy a szerződéses iratokban két eltérő mértékű kamat szerepelt, az elszámolásban 8,25%, míg a fizetési ütemezésben 6,5%. Ezek a hivatkozásai nem kerültek elbírálásra.

[22] Kifogásolta, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatás nem megfelelő voltával kapcsolatban az elsőfokú bíróság a kockázattelepítést és feltárást tartalmazó feltételeket csak az rHpt. 203. § (3), (6)-(7) bekezdése alapján vizsgálta, de hivatkozása ellenére nem értékelte a feltételt a C-51/17. számú döntés 53. pontjában rögzített világosság és érthetőség szempontjából. Indokolása e körben is az általánosság szintjén maradt, okszerűtlen és valótlan az a megállapítása, hogy a vizsgált feltételek az abban írtaknak megfelelnek. Utalt rá, hogy elsődlegesen a kockázatfeltárási hiányát kifogásolta, másodlagosan pedig azt, hogy a szerződés VI. pontja, illetve az Üzletszabályzat 23-25. pontjai nem tartalmaznak megfelelő kockázatfeltárást. A tájékoztatásból ki kellett volna tűnnie annak is, hogy a kockázat nem elhanyagolható mértékű, de erre az I. rendű alperesi blanketta még utalás szintjén sem tér ki. Arra hivatkozott, hogy ha a szerződést aláíró személy kiléte nem megállapítható és ezért az álképviselőre vonatkozó szabályok sem alkalmazhatóak, akkor ez a hiányosság az árfolyamkockázati tájékoztatás megítélésére is kihat, mivel ismeretlen személy által adott tájékoztatás tartalma értelemszerűen nem bizonyítható. A perbeli kockázatfeltárást a Kúria állásfoglalásában foglaltaknak sem felel meg, mert nem megfelelő a tájékoztatás, ha az árfolyamkockázat, annak mibenléte és kihatásai csak következtetés útján állapíthatók meg. A lízingszerződés VI. pontja és az ÁSZF 23-25. pontjai (bár előbbiben a kockázat fennállásának deklarálása, míg utóbbiakban a változás lehetősége és annak felperest terhelő volta megjelenik) a kockázat ténylegességét és jellegét nem írják le. Az ÁSZF-ben a kockázat, illetve az árfolyamváltozás kifejezések nem szerepelnek, az ott leírtak alkalmatlanok arra, hogy egy általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó világos képet kapjon a kockázatról és az ebből rá háruló gazdasági következményekről. Ennek oka, hogy az I. rendű alperes nem alkalmazott egyértelmű, világos, konkrét és figyelemfelhívásra alkalmas rendelkezéseket. Hivatkozott az EUB C-26/13. számú ítéletére, a C-51/17. számú ítéletére és a C-186/16. számú döntésre is, valamint a 2/2014. PJE határozatra, melyek értelmében az árfolyamváltozás mibenlétére, tartalmára és viselésére vonatkozó feltétel akkor világos, ha a fogyasztó számára felismerhető, hogy a kedvezőtlen árfolyamváltozás korlátozás nélkül őt terheli, és hogy annak felső határa nincs, és abból fel kell tudnia ismerni pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt esetlegesen jelentős gazdasági következményeket is. Kiemelte a C-51/17. számú döntés 86. pontját és a C-377/14. számú ítélet 64. pontját, melyek a fogyasztó részére nyújtott tájékoztatás kellő időben történő nyújtásának jelentőségét hangsúlyozzák és ezzel összefüggésben rögzítette, hogy a lízingszerződés 2008. január 10-i aláírásakor szerzett tudomást első ízben az árfolyamkockázat viseléséről. Állította, hogy a lízingszerződés VI. pontja további és részletes magyarázat nélkül nem alkalmas arra, hogy biztosítsa a szerződéskötés következményeinek kellő idejű megismerését. Nem hívták fel a figyelmét arra, hogy a forint jelentős árfolyamgyengülése is előfordulhat, ami a fizetendő havi lízingdíjakat jelentősen megemelheti és ezáltal gazdaságilag nehéz helyzetbe hozhatja őt. Nagyságrendileg 110.000 forintos havi lízingdíjjal számolt, a kereskedés munkatársa pár ezer forintos ingadozást prognosztizált és szó nem volt arról, hogy az induló részlet akár 40-50%-kal is megemelkedhet. Hangsúlyozta, hogy a szerződés VI. pontjából nem következik félreérthetetlen módon, hogy az árfolyam változása miatt a havi lízingdíjak forintban fizetendő ellenértéke akár korlátlanul megnövekedhet és az a jövedelmi, vagyoni viszonyait meghaladó mértékűvé válhat. Az ÁSZF 23-25. pontjai a havi lízingdíj számításának metodikáját rögzítik, de a szerződés megkötésekor szintén ismert és a fizetési kötelezettségekre kiható egyéb feltételek, így az árfolyamrés és az egyoldalú szerződésmódosítási jog mellett nem tudta megállapítani, így ellenőrizni sem, hogy az aktuális fizetési kötelezettsége melyik feltételre visszavezethetően, hogyan változott. Mindezek miatt az elsőfokú ítélet sérti a 2/2014. PJE rendelkezéseit, valamint az rPtk. 209. §

(1) és (4) bekezdéseit, illetve 239. § (2) bekezdését, ezek alapján a szerződés érvénytelenségét kellett volna megállapítani.

[23] Sérelmezte azt is, hogy az elsőfokú bíróság nem állapította meg a lízingszerződés VI. pontjában foglalt, az ÁSZF szerződés részévé válását és fogyasztó általi megismerését elismerő feltétel érvénytelenségét. E vonatkozásban fenntartotta az elsőfokú eljárás során előadott nyilatkozatait azzal, hogy az ÁSZF szerződés részévé válásához annak a részére való elmagyarázása, áttárgyalása lett volna szükséges, ami nem valósult meg (BH2013. 128.).

[24] A másodfokú eljárásban tartott tárgyaláson a fellebbezésének indokait kiegészítette azzal, hogy az Európai Unió Bírósága 2021. június 11-én meghozott C-776/19-számú ítéletében a 7. kérdésre adott válaszában azt emelte ki, hogy a tájékoztatással az információs asszimetriát kell kiküszöbölni, kifejezetten fel kell hívni a fogyasztó figyelmét a várható jelentős következményekre. Hivatkozott arra is, hogy az I. rendű alperes az általa alkalmazott ÁSZF 24. pontjában (annak utolsó bekezdésében) a 10 %-os árfolyamváltozást rendkívüli eseményként definiálja. Bár a rendelkezés deviza alapú, de fix törlesztőrészekkel létrejött szerződéses konstrukciókra vonatkozik, abból a fogyasztó valamennyi deviza alapú szerződés megkötése során arra a következtetésre juthat, hogy az I. rendű alperes azt olyan változásnak tekinti, amely bekövetkezésének kicsi az esélye.

[25] Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

[26] Arra hivatkozott, hogy a felperes részére a perbeli jogainak gyakorlásához szükséges tájékoztatást az elsőfokú bíróság megadta, ezen felül a felperes gyakorló ügyvéd, aki a perbelivel azonos vagy ahhoz hasonló peres eljárásokban lát el adósi jogi képviseletet. A felperes fellebbezési hivatkozásával szemben állította, hogy a szerződés létrejöttével kapcsolatos kereseti kérelmet is elbírálta az elsőfokú bíróság érdemben, elutasító döntésének indokait az ítélet 17. és 18. oldala tartalmazza. Ezen kívül a felperes olyan anyagi jogi jogszabályok megsértésére hivatkozott, melyek nem indokolják az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, mert azok esetleges megsértése esetén az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a szükséges reparációra mód van a másodfokú eljárás keretében. Vitatta azonban, hogy az elsőfokú ítélet a megjelölt jogszabályokat sérti.

[27] A perben korábban tett nyilatkozatait változatlan tartalommal fenntartotta. A szerződés létrejöttével kapcsolatban – bár az elsőfokú bíróság nem hívta fel – a fellebbezési hivatkozás ellenében is alkalmazhatónak tartotta a BH2018. 230. számú jogesetet, mert abban a Kúria olyan elvi kérdésekben foglalt állást, amely általánosságban és elvi éllel rögzítette, hogy melyek azok a feltételek, amelyek fennállása esetén nem lehet megalapozottan hivatkozni arra, hogy a szerződés létre sem jött. Kiemelte, hogy a perbeli gépjármű vételárát kifizette, azt megvásárolta és használatra a felperes birtokába adta, a felperes pedig megkezdte a lízingdíjak fizetését, így a szerződés a felek között érvényesen létrejött. Vitatta, hogy az álképviselőként eljáró személy azonosításának hiánya kizárná az rPtk. álképviselőre vonatkozó 221. §-ának alkalmazhatóságát.

[28] A kamattal és lízingdíjjal kapcsolatban megismételte azt a hivatkozását, hogy az rHpt. 213. §-a lízingszerződésekre nem irányadó, ezért az ügyleti kamat mérték lízingszerződésben történő feltüntetésének hiánya sem a szerződés részleges, sem annak teljes érvénytelenségére nem vezet. Az ebben a körben korábban tett részletes nyilatkozatait a BH2016. 148. számú jogesetre történő hivatkozással egészítette ki, mely a pénzügyi lízingszerződés kötelező tartalmi elemeiről szól. Vitatta, hogy az I. rendű alperes különböző dokumentumokban különböző ügyleti kamatmértéket adott volna meg, a felperes által hivatkozott elszámolás az I. rendű alperesnek a DH2 törvényben foglalt kötelezettsége teljesítéseként megküldött elszámolás, amelyben a 8,25%-os ügyleti kamatmérték az pénzügyi intézmény neve által az elszámolásra előírt számítási metodika szerint került feltüntetésre. A fizetési ütemezésben rögzített 6,5%-os kamatmérték pedig nem ügyleti kamat, hanem referencia kamatláb, amely az ügyleti kamatnak csak egyik eleme. A felperesi hivatkozás ellenében rögzítette, hogy a lízingszerződés III. pontja egyértelműen 1.180.000 forintban rögzíti az első lízingdíj összegét, a havi lízingdíj induló összegét pedig 109.183 forintban, amelyhez kapcsolódó lábjegyzet azt tünteti fel, hogy beépített cascobiztosítás esetén a havi törlesztőrészlet a biztosítási szolgáltatás havi díját is tartalmazza. A lízingdíjak száma 48 darabban, a futamidő 48 hónapban került meghatározásra.

[29] Az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatással kapcsolatban tévesnek és iratellenesnek állította a felperes azon hivatkozását, hogy az elsőfokú bíróság az rHpt. 203. § (3), (6)-(7) bekezdései alapján vizsgálta volna azt. Állította, hogy a lízingszerződés VI. pontjából egyértelműen és félreérthetetlenül következik, hogy az árfolyamváltozásból eredő kockázatokat kizárólag a felperes viseli, és az ÁSZF meghatározott pontjaiban foglaltakkal kiegészülve a rendelkezésekből az is egyértelműen következik, hogy annak nincs felső határa, ez utóbbihoz hivatkozott még az EUB C-227/18. számú végzésre is. A szerződéskötés előtt adós részére átadandó és általa aláírandó kockázatfeltárással vonatkozó kötelezettséget sem az rHpt., sem a 2/2014. PJE határozat nem írt elő a számára. Arra hivatkozott, hogy a felperes személyes meghallgatása során elismerte, hogy a szerződést elolvasta, a szerződésben pedig arról nyilatkozott, hogy az ÁSZF-et elolvasta, megértette és annak alkalmazását elfogadja. A szerződéskötéskor elegendő idő állt a felperes rendelkezésére ahhoz, hogy az iratokat aláírás előtt áttanulmányozza és szükség esetén az I. rendű alperes képviselőjéhez kérdéseket tegyen fel, valamint erre irányuló igény esetén azokat további tanulmányozásra elvigye. Ezzel ellentétes állítást sem a felperes, sem a tanúként meghallgatott G. Cs. nem tett. A felperes azon állítását, mely szerint a kereskedelmi munkatárs pár ezer forintos ingadozást prognosztizált, nem bizonyította, ezt alátámasztó előadást a tanúként meghallgatott G. Cs. sem tett.

[30] Vitatta a felperes azon hivatkozását, hogy az ÁSZF szerződés részévé válásához annak a felperes részére történő elmagyarázása, áttárgyalása lett volna szükséges. Ilyen kötelezettség sem az rPtk., sem a joggyakorlat alapján nem terhelte. Az rPtk. 205/A. § (1) bekezdése alapján az ÁSZF-nek kifejezetten az a lényege, hogy azt a szerződéskötő feleknek nem kell egyedileg megtárgyalniuk, az rPtk. 205/B. § (1) bekezdése alapján pedig annak a szerződés részévé válásához az szükséges, hogy a feltétel alkalmazója azt megismerhetővé tegye, azaz rendelkezésre bocsássa vagy a közzétett feltételek megjelenési helyét megjelölje. A GK 37. számú állásfoglalás alapján arra hivatkozott, hogy az elfogadás ráutaló magatartással akkor is megvalósul, ha például az általános szerződési feltétel megismerését követően a szerződés aláírása megtörténik. Az I. rendű alperes az ÁSZF-et a felperes tudomására hozta, aki ezt a tényt a lízingszerződés aláírásával elismerte és kifejezetten nyilatkozott arról is, hogy az ÁSZF egy példányát átvette.

[31] A II. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

[32] Álláspontja szerint a szerződés a felek között létrejött, és az meg is felelt a jogszabályi előírásoknak. Állította, hogy a szerződésben szerepel az első lízingdíj és a további havi lízingdíjak összege, valamint a futamidő és a lízingdíjak száma is. A beépített casco biztosítási díjat a havi törlesztőrészlet már tartalmazta. Az aláírási jogosultsággal kapcsolatban utalt arra, hogy amennyiben a hitelező jóváhagyja a harmadik személy eljárását, akkor utóbb annak alaki hibájára legfeljebb a hitelező hivatkozhatna, mert az adóst ilyenkor semmilyen hátrány nem éri. A szerződés VI. pontja és az abban hivatkozott ÁSZF-beli 23-25. pontok is egyértelmű és világos tájékoztatást adtak a felperesnek az árfolyamkockázatról. A felperes számára minden szerződési feltétel, ÁSZF, Üzletszabályzat hozzáférhető és megismerhető volt. A deviza alapú konstrukció pedig nem volt ismeretlen a felperes számára, mert nem ez volt az első ilyen típusú szerződése. A kockázatok mérlegelésére lehetősége volt a felperesnek, mert az aláírást megelőző átolvasást követően nem volt kötelező aláírnia a szerződést, adott volt számára a lehetőség, hogy határidőt kérjen az átgondolásra.

[33] A felperes a fellebbezési ellenkérelmekre tett észrevételében hangsúlyozta, hogy nincs relevanciája annak, hogy a szerződéskötés alkalmával mennyi idő állt rendelkezésére a szerződés áttanulmányozására akkor, ha abban nincs meg a szükséges és teljeskörű tájékoztatás, amelyből a konstrukciót és annak rá háruló kockázatát megismerhette. A lízingdíj ÁSZF 24-25. pontjából kikövetkeztethető ingadozása nem azonos tartalmú azzal, hogy a felperes fizetési kötelezettsége jelentősen, esetlegesen korlátlanul megemelkedhet, és hogy az a jövedelmi, vagyoni viszonyait meghaladó mértékűvé válhat. Hivatkozott az EUB C-96/14. sz. ítéletére és hangsúlyozta, hogy a szerződésben az egyoldalú szerződésmódosítási joggal és az árfolyamrésszel, ezek következményeivel is számolni kellett az árfolyamkockázaton felül, és nem kapott világos tájékoztatást ezeknek a mechanizmusoknak az egymásra gyakorolt hatásáról sem.

A másodfokú bíróság döntése

[34] A fellebbezés csak az elsőfokú bíróság ítéletének egy részét érintette, az elsőfokú ítéletnek a fellebbezéssel nem érintett rendelkezése, így a felperes és az I. rendű alperes között 2008. január 10-én kötött pénzügyi lízingszerződés Általános Szerződési feltételeinek 84. pontjában rögzített választottbírósági kikötés érvénytelenségét megállapító ítéleti rendelkezés fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett az rPp. 228. § (3) bekezdése alapján.

[35] Erre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét csak a fellebbezéssel érintett körben és kizárólag a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között, a fellebbezésben felhozott indokok alapján bírálta felül az rPp. 253. § (3) bekezdése szerint.

[36] A fellebbezés részben alapos.

[37] A fellebbezésben felhozott eljárási szabálysértésekre tekintettel az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére az rPp. 252. § (2) és (3) bekezdése alapján nem volt ok. Az elsőfokú bíróság ítélete az rPp. 213. § (1) bekezdése alapján kiterjedt a felperes egész keresetére és annak valamennyi indokára. Az elsőfokú ítélet indokolása megfelelt az rPp. 221. § (1) bekezdésében foglaltaknak, az elsőfokú bíróság a releváns tényállás megállapításához szükséges bizonyítást lefolytatta, az rPp. 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettségének a felek tényállításaihoz képest eleget tett, és a kereset elutasításának indokait saját álláspontjához képes kifejtette. Az adott esetben az érdemi döntésben kifejtettekre figyelemmel annak volt jelentősége, hogy a keresetről alapvetően a szerződést tartalmazó és a szerződéskötés során keletkezett egyéb okiratok alapján kellett dönten, így az rPp. 193. §-a szerint az egyéb bizonyítás mellőzhető volt. Az a körülmény sem vezethetett az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezéséhez, hogy az elsőfokú bíróság a döntés meghozatala során nem vette figyelembe vagy nem helytállóan értelmezte az EUB nemzeti bíróságokra kötelező előzetes döntéshozatali ítéleteiben foglaltakat, mert ezt az érdemi felülbírálat során kell és lehet a másodfokú bíróság részéről orvosolni.

[38] A Fővárosi Ítéltábla ezért érdemben bírálta felül az elsőfokú bíróság ítéletét.

[39] Az elsőfokú bíróság a releváns tényállást helyesen állapította meg, a II. rendű alperessel szemben előterjesztett kereseti kérelem elutasításával a másodfokú bíróság az alábbi indokok alapján értett egyet.

[40] A polgári jogok érvényesítésének feltétele a jog alapjául szolgáló jogviszonyból fakadó követelés fennállása. A kereseti kérelem teljesítésének tűrése tartózkodást jelent minden olyan magatartástól, amely a kereset alapjául szolgáló jog érvényesítését korlátozza vagy veszélyezteti. A szerződés létre nem jöttének megállapítása, a szerződési feltétel tisztességtelenségének vagy a szerződés egésze érvénytelenségének megállapítása és az érvénytelenség jogkövetkezményének levonása az elszámolásra is kiterjedően azonban ilyen kötelezettséget nem igényel, és a tűrés kötelezettsége végrehajtáshoz vezető rendelkezést sem eredményezhet, így a felperes polgári jogainak védelmét sem érinti. A szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti keresetet a szerződő féllel (vagy annak az adott jogviszonybeli jogutódjával) szemben kell előterjeszteni, az engedményes azonban nem lép be a szerződésbe, csupán a szerződésből eredő követelést vagy valamely követelésrészt szerzi meg. A szerződés létre nem jöttét, érvénytelenségét vagy részbeni érvénytelenségét, így a szerződési feltételek tisztességtelenségét megállapító érdemi döntés hatálya ezért a II. rendű alperesre mint engedményesre a perben állása nélkül is kihat, mivel adott esetben érinti az általa alappal érvényesíthető követelés nagyságát, de perben állása esetén is minden további kötelezettség megállapítása nélkül kiterjed rá. A tűrésre kötelezés iránti kereset a II. rendű alperessel szemben a kifejtettekre tekintettel nem alapos. A marasztalásra irányuló kereseti kérelem tekintetében pedig a felperes a II. rendű alperessel szemben az érvényesíteni kívánt jogot megalapozó további tényeket nem adott elő, keresete ezért nem teljesíthető.

[41] Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének a II. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetet elutasító és a felperest a II. rendű alperes részére perköltség fizetésére kötelező rendelkezéseit helybenhagyta az rPp. 253. § (2) bekezdése alapján.

[42] A szerződés létre nem jöttének megállapítására irányuló kereseti kérelem tekintetében a Fővárosi Ítéltábla osztotta az elsőfokú bíróság által kifejtett és az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében is hivatkozott álláspontot. Az álképviselő rPtk. 221. §-ában írt szabályainak alkalmazása szempontjából közömbös, hogy ki az álképviselő, ezért az álképviselő személyének feltárása érdekében további bizonyítás lefolytatása az rPp.163. § (1) bekezdése alapján nem volt szükséges. Jelentősége kizárólag annak van, hogy az I. rendű alperes a képviselőtében szerződést kötő eljárását jóváhagyta, a felperes által kiválasztott gépjárművet megvásárolta és a felperes birtokába bocsátotta.

[43] A szerződés alaki okból való érvénytelensége körében a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bírósággal egyezően azt állapította meg, hogy az írásba foglalt szerződés valamennyi, az rPtk. 205. § (2) bekezdése szerint a szerződés létrejöttéhez szükséges feltételt feltüntetett. A szerződés tehát az rHpt. 210. § (1) bekezdésének megfelelően tartalmazta a (2) bekezdésben foglaltakat. Kiemeli ezzel összefüggésben a másodfokú bíróság, hogy az rHpt. 2. számú mellékletének I/11. pontja szerint nem a III/7. pontban meghatározott kamat, hanem a tőkerészből és a kamatrészből álló lízingdíj és az ennek megfizetésére vonatkozó ütemezés, valamint a lízingbeadó oldalán az általa a lízingbeadás céljából a lízingbevevő megbízása szerint megvásárolandó vagy megvásárolt lízingtárgy képezi a szerződés lényeges tartalmi elemét. Ezeket a lízingszerződés tartalmazza.

[44] A felperesnek az rPtk. 228. § (3) bekezdésére alapított érvénytelenségi hivatkozásával kapcsolatban a Fővárosi Ítéltábla rámutat, hogy az a felperes által hivatkozott szerződési feltételekkel (a lízingdíj összegét szabályozó szerződéses kikötésekkel) összefüggésben nem alkalmazható, mert az rPtk. 228. §-a a felek által a szerződés hatályának beálltát meghatározó felfüggesztő feltételre és időhatározásra, valamint a szerződés hatályának megszűnését meghatározó bontó feltételre és időhatározásra vonatkozik. Ezért az rPtk. 228. § (3) bekezdését a fentiekől eltérő tartalmú szerződési feltételekre nem lehet alkalmazni.

[45] A Fővárosi Ítéltábla egyebekben is alaptalannak találta a felperesnek azt a hivatkozását, hogy a lízingszerződés futamidőre és a lízingdíj összegére, valamint a beépített cascobiztosítás díjára vonatkozó rendelkezései nem egyértelműek. Az rPtk. 207. § (1) bekezdése szerint a szerződési nyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett.

[46] A pénzügyi lízingszerződés III. pontja egyértelműen feltünteti, hogy az első lízingdíj összege 1.180.000 forint, a szerződés futamideje 48 hó, a lízingdíjak száma 48 db és a havi lízingdíj összege 109.163 forint. Az ÁSZF IV/13. pontja szerint deviza alapú lízingszerződés esetén a lízingbeadó a lízingbevevő kötelezettségeit a lízingszerződés III. pontjában meghatározott devizanemben tartja nyilván. A lízingbevevő minden, devizában kifizetett szerződés szerinti fizetési kötelezettségeit a lízingszerződés elválaszthatatlan 2. számú mellékletét képező fizetési ütemezés tartalmazza. A IV/14. pont pedig rögzíti, hogy a fizetési ütemezés tartalmazza a lízingszerződés devizanemét, a megfelelő devizanemben meghatározott lízingdíjakat, a lízingdíjak esedékességét, a szerződés alapárfolyamát (a pénzügyi intézet neve a szállítói számla kifizetésének napjára érvényes deviza vételi árfolyamát), a referencia kamatlábat és annak a szállítói számla kifizetésekor érvényes értékét, valamint az ÁSZF 45. pontja szerinti beépített casco biztosítás havonta esedékes díját.

A lízingszerződésben a lízingbevevő által vállalt magyar forintban kifejezett lízingdíj-fizetési kötelezettségeket, azaz a lízingszerződés III. pontjában meghatározott havi lízingdíjakat a lízingbeadó a gépjármű vételára megfizetésének időpontjában számítja át a megfelelő devizanemre az ott rögzített képlet szerint. Mindezek alapján a szerződéskötéskor egyértelműen megállapítható volt magából a szerződésből, hogy a devizában nyilvántartott fizetési kötelezettség pontosan a fizetési ütemezésben kerül meghatározásra, és az is, hogy erre milyen metódus alapján kerül sor.

[47] Az ÁSZF II/3. és II/6. pontja alapján, amely szerződési feltételek a lízingszerződés hatályba lépését és a lízing futamidejének kezdetét rendezik, megállapítható, hogy a futamidő kezdete minden esetben szükségképpen a szerződés megkötését követő időpont, amely a lízingtárgy lízingbevevő általi birtokbavételéhez vagy a lízingtárgy vételárának a lízingbeadó általi kifizetéséhez igazodik.

[48] A lízingbeadó I. rendű alperes az 1.180.000 forint első lízingdíj megfizetésére vonatkozó díjbekérőt a szerződés keltének napján, 2008. január 10-én kiállította, amelynek értelmében a lízingdíjat 3 munkanapon belül kellett a felperesnek az I. rendű alperes vagy a gépjármű szállítója részére teljesíteni. A felperes 2008. január 11-én a lízingdíjat a szállító Cs.-B. A. Kft. részére teljesítette, és a szállító, a lízingbeadó I. rendű alperes és a lízingbevevő felperes által közösen aláírt átvételi elismervény alapján is megállapítható, hogy az első lízingdíj valójában a lízingtárgy I. rendű alperes általi megvásárlása során a vételár egy részét képezte, amely a felperes és az I. rendű alperes között lízingdíjként került elszámolásra, és ami így a lízingszerződés futamidejének kezdete előtti kifizetés.

[49] Az ÁSZF IV/16. pontjában rögzítettek értelmében a havi lízingdíjak esedékességi időpontjait a szállítói számla I. rendű alperes által történő kifizetésének az időpontja határozza meg. Az itt rögzítettek alapján megállapítható, hogy szükségképpen a szerződéskötés hónapját követő hónapban esedékes a havi lízingdíjak közül az első. Mivel a lízingdíjak száma 48 db és a futamidő 48 hónap, az első havi lízingdíj-fizetési kötelezettség pedig a futamidő első hónapjának második felében esedékes, továbbá a fent kifejtettek szerint az első lízingdíj még a futamidő kezdete előtt kifizetésre kerül, ebből az is következik, hogy a 48 db lízingdíj a havi lízingdíjak számát jelöli.

[50] Értékelni kellett még, hogy a lízingszerződés VII. pontja szerint az annak elválaszthatatlan mellékletét képező fizetési ütemezés, mely a havi lízingdíjak esedékességét is tartalmazza. A 2. számú mellékletet a lízingbeadó I. rendű alperes a gépjármű vételárának megfizetését követő 7 munkanapon belül küldi meg a lízingbe vevő felperesnek. A lízingbe vevő, amennyiben a 2. számú mellékletben (fizetési ütemezés) foglaltakkal nem ért egyet, köteles azt a kézhezvételtől számított 3 munkanapon belül a lízingbeadó részére írásban jelezni, ennek hiányában a lízingbeadó jogosult úgy tekinteni, hogy a 2. számú mellékletben foglaltakat visszavonhatatlanul elfogadja. Az itt hivatkozott fizetési ütemezést a felperes megkapta, az abban rögzítettek helyességét a szerződés rendelkezései alapján ellenőrizni tudta, és azzal kapcsolatban kifogást az I. rendű alperesnél nem emelt. A fizetési ütemezés pedig félreérthetetlenül és egyértelműen rögzíti 1-től 49-ig sorszámozva a lízingdíjakat, azok összegét CHF-ben kifejezve és esedékességét. Ebből kétség nélkül megállapítható, hogy az első lízingdíjat követően, melynek esedékessége 2008. január 11. volt, és amely ezen a napon, azaz még a fizetési ütemezés 2008. január 14-i kiállítását megelőzően megfizetésre is került, további 48 db azonos összegű, CHF-ben kifejezett lízingdíj fizetési kötelezettsége keletkezett

a felperesnek. A kifejtettek miatt nem érthette úgy a felperes fogyasztó sem, hogy az első és nagyobb összegű lízingdíjat követően csupán további 47 db, a szerződésben feltüntetetteknek megfelelő összegű lízingdíjat kell fizetnie. Az I. rendű alperes arra is helyesen hívta fel a fellebbezési ellenkérelmében a figyelmet, hogy a lízingszerződés a havi lízingdíjhoz tartozó lábjegyzetben rögzíti, hogy beépített casco biztosítás esetén a havi törlesztőrészlet a biztosítási szolgáltatás havi díját is tartalmazza.

[51] A Fővárosi Ítéltábla a szerződési feltételek tisztességtelenségének megállapítására irányuló kereseti kérelmekkel összefüggő fellebbezési hivatkozások kapcsán előzetesen az alábbiakat hangsúlyozza.

[52] A lízingszerződés V. és VII. pontjának az ÁSZF szerződés részévé válását és fogyasztó általi megismerését, valamint átvételének tényét rögzítő, illetve azt a fogyasztóval elismertető rendelkezés tisztességtelenségen alapuló érvénytelensége és az ÁSZF szerződés részévé válásához az rPtk. 205/B. §-a szerint elvárt feltételek teljesülésének hiánya két külön érvrendszerre alapítható hivatkozás. Utóbbi körülmény nem a szerződési feltétel tisztességtelensége körében értékelendő.

[53] Az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást abban, hogy a perbeli esetben az ÁSZF a lízingszerződés részévé vált. Az rPtk. 205/B. § (1) bekezdése az általános szerződési feltétel szerződés részévé válásához nem követeli meg annak alkalmazója részéről, hogy azt a vele szerződő félnek átadja, annak tartalmát neki elmagyarázza vagy azt vele áttárgyalja. Elegendő, ha lehetővé teszi, hogy a másik fél annak tartalmát megismerje, és azt a másik fél kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadja. Az rPtk. 205/B. § (2) bekezdése szerint csak arról az általános szerződési feltételről kell külön tájékoztatni a másik felet, amely a szokásos szerződési gyakorlattól, a szerződésre vonatkozó rendelkezésektől lényegesen vagy valamely korábban a felek között alkalmazott kikötéstől eltér. Ilyen feltétel csak akkor válik a szerződés részévé, ha azt a másik fél – a külön, figyelemfelhívó tájékoztatást követően – kifejezetten elfogadta. A perbeli esetben az I. rendű alperes általános szerződési feltételei a szerződési gyakorlattól, a szerződésre vonatkozó rendelkezésektől nem tértek el lényegesen, és arra a felperes sem hivatkozott, hogy az a felek között korábban alkalmazott bármely kikötéstől eltérne, ezért az ÁSZF szerződés részévé válásához külön figyelemfelhívásra és azt követő kifejezett elfogadásra nem volt szükség. Arra nem merült fel peradat, hogy az I. rendű alperes által alkalmazott ÁSZF az általa hivatkozott módokon ne lett volna megismerhető, illet a felperes sem állított, a felperes által megkívánt további feltételek pedig nem voltak szükségesek az ÁSZF szerződés részévé válásához. A felperes az ÁSZF-et nem csupán a szerződés aláírásával, tehát kifejezett módon, de a szerződés általa történő teljesítésének megkezdésével ráutaló magatartással is elfogadta. Ezért az alperes által alkalmazott ÁSZF a lízingszerződés részévé vált.

[54] Az ÁSZF átvételére vonatkozó, a lízingszerződés V. és VII. pontjában írt tényelismerés nem általános szerződési feltétel, az nem határoz meg jogokat és kötelezettségeket, ezért annak az rPtk. 209. § (1) bekezdés szerinti tisztességtelensége nem vizsgálható, de nem is fordítja meg a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára, ezért tisztességtelensége a 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés j) pontja alapján sem állapítható meg. Az elsőfokú bíróság döntése ebben a tekintetben is helyes volt.

[55] Az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződési feltétel egész szerződés érvénytelenségére kiható tisztességtelenségének vizsgálata során abból kellett kiindulni, hogy az uniós jog, a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (a továbbiakban: Irányelv) a Lisszaboni Szerződést jóváhagyó kormányközi konferencia Záróokmányának 17. számú mellékletében vállaltak szerint elsőbbséget élvez minden tagállamban. Az EUB C-14/83. számú Sabine von Colson-ítélete 26. pontjában kifejtettekből következően a nemzeti, adott esetben az Irányelv átültetéséről gondoskodó jogszabályokat a nemzeti bíróságok az Irányelv szövegének és céljának megfelelően kötelesek értelmezni. Az EUB C-135/77. számú Bosch- ítéletében foglaltak szerint az előzetes döntéshozatali eljárásban kihirdetett ítélet rendelkező részében írtak kötik a tagállami bíróságot az uniós jog értelmezése körében, a döntés indokainak figyelembevételével. Az rPtk. tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó szabályai az Irányelv harmonizálását szolgálják, így azokat az uniós joggal összhangban, az uniós jog elsőbbségére és az EUB ítélkezési gyakorlatára tekintettel kell alkalmazni. Az EUB előzetes döntéshozatali eljárásban kifejtett álláspontja ugyanis a tagállami bíróság számára kötelező jelleggel magyarázza és pontosítja az uniós jogszabály jelentését és terjedelmét, ahogy azt annak hatálybalépésétől kezdődően értelmezni és alkalmazni kell, illetve kellett volna (C-92/11. számú RWE Vertrieb-ítélet 58. pont).

[56] Az elsőfokú bíróság helyesen indult ki abból, hogy az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési feltétel a 2/2014. PJE határozatban foglaltak értelmében a főszolgáltatás körébe tartozik ezért tisztességtelensége csak akkor vizsgálható, ha az nem világos és nem érthető, ugyanakkor a szerződési feltétel világosságának és érthetőségének megítélése körében az uniós jog alapján alkalmazandó szempontokat nem vette figyelembe teljes körűen, és a Fővárosi Ítéltábla a következtetésével sem értett egyet az alábbiak szerint.

[57] A feltételek tisztességtelenségének vizsgálata során a bíróságnak az Irányelv 4. cikkének (1) bekezdéséből, illetve az azt a hazai jogba átültető rPtk. 209. § (2) bekezdéséből eredő kötelezettsége, hogy vizsgálja az érintett feltételnek a szerződés más feltételeivel való kapcsolatát is. A lízingszerződés V. és VII. pontja alapján – a fentiekben már kifejtettek szerint – a szerződés részévé váltak az I. rendű alperes szerződéskötéskor hatályos „C. L. Zrt. Általános Szerződési Feltételek Zárt végű pénzügyi lízing Személy- és kishaszon-gépjárművek” megnevezésű általános szerződési feltételei (a továbbiakban: ÁSZF). Ezt a felek az elsőfokú eljárás során a bíróság rendelkezésére bocsátották, a másodfokú bíróság a keresettel támadott szerződési feltételeket az elsőfokú bírósággal egyezően az ÁSZF-be foglalt feltételekkel együtt vizsgálta.

[58] Az EUB a C-26/13. számú ítéletében az Irányelv 4. cikk (2) bekezdésének értelmezésével a világos és érthető megfogalmazás szempontrendszerével összefüggésben úgy foglalt állást, hogy általános elvárásként fogalmazta meg az alaki és nyelvtani érthetőség teljesülését, továbbá ezen felül olyan egyértelmű és érthető kritériumok megadását, amelyekből a fogyasztó előre láthatja a kikötés eredményeként jelentkező, őt érintő gazdasági következményeket. Kiemelte, hogy a fogyasztó számára ténylegesen lehetőséget kell biztosítani a szerződés valamennyi feltételének és a szerződéskötés következményeinek megismerhetőségére.

[59] A Kúria az EUB C-26/13. számú ítéletének kihirdetése után, annak irányadó szempontjai figyelembevételével hozta meg a pénzügyi lízingszerződésekre is alkalmazandó

2/2014. PJE határozatát, amely szerint a világos és érthető megfogalmazás, továbbá az átláthatóság elvéből következően a fogyasztót olyan helyzetbe kell hozni a szerződéskötéskor, hogy megfelelően fel tudja mérni az általa vállalt kötelezettségeket, árfolyamkockázat esetén azt, hogy a jövedelme szerinti pénznem leértékelődésével annak hatása a fizetési kötelezettségére korlátlan. Az általános szerződési feltételekben szereplő, az árfolyamkockázat mibenlétére, tartalmára, viselésére vonatkozó kikötés akkor világos és érthető, ha az „átlagos fogyasztó” mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára felismerhető, hogy a számára kedvezőtlen árfolyamváltozás korlátozás nélkül őt terheli, annak felső határa nincs.

[60] Az EUB a C-51/17. számú ügyben hozott ítéletében lényegében megerősítette a korábbi, C-186/16. számú ítéletében foglaltakat, és kifejtette, az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételnek nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára, abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségekre gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.

[61] Az EUB a C-227/18. számú határozatában rámutatott, hogy az Irányelvben előírt világos és érthető megfogalmazás követelményének megfelel az a deviza alapú kölcsönszerződés is, amely úgy terheli a fogyasztóra az árfolyamkockázatot, hogy nem figyelmezteti kifejezetten arra, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, de csak abban az esetben, ha egyfelől a fogyasztót nem csupán arról a lehetőségről tájékoztatták, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni tudja az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is. Az ugyancsak finanszírozási célt szolgáló deviza alapú pénzügyi lízingszerződésekre a fenti megállapítás szintén irányadó.

[62] Az árfolyamkockázat viselését szabályozó szerződési feltétel átláthatóságának megítélése során – a 2/2014. PJE határozatból és az EUB C-186/16. számú ügyben hozott ítéletének indokolásából is kitűnően – a felek közötti szerződés szövegén túl jelentősége van a pénzügyi intézmény részéről nyújtott tájékoztatásnak is [rPtk. 205. § (3) bekezdés, 209. § (1)-(2) bekezdés]. Ennek során a pénzügyi intézmény nem titkolhat el lényeges információt, nem adhat félreértelmezhető információt, lényeges körülményt nem állíthat be lényegtelenként, és nem hangsúlyozhatja a szolgáltatás vagy a pénzügyi eszköz előnyös tulajdonságait anélkül, hogy ezzel egyidejűleg a hátrányos tulajdonságok, illetőleg a kockázatok tárgyilagos és pontos bemutatására ne kerülne sor, és nem használhat az ügyfél számára érthetetlen és értelmezhetetlen kifejezéseket.

[63] A fogyasztó számára alapvető jelentőséggel bír az, hogy a szerződéskötést megelőzően megismerheti-e a szerződési feltételeket és a szerződéskötés következményeit. Többek között ezen információk ismerete alapján dönti el, hogy az eladó vagy a szolgáltató által előzetesen meghatározott feltételeknek elkötelezi-e magát (C-377/14. számú ítélet 64. pont). Csak a fogyasztó pénzügyi helyzetének és az adott hitelezési célnak megfelelő termékre vonatkozó információk szerződéskötést megelőző átadása és magyarázata nyújtanak ehhez megfelelő információt és segítséget.

[64] Az EUB a C-51/17. számú ügyben hozott ítéletében azt is kifejtette, hogy egyedül az ügyben eljáró nemzeti bíróság feladata az adott ügy valamennyi körülményét figyelembe véve annak megítélése, hogy a fogyasztó megfelelő tájékoztatást kapott-e az árfolyamkockázatról.

[65] Az rPtk. 209. § (2) bekezdése értelmében a feltétel tisztességtelen voltának megállapításakor vizsgálni kell a szerződéskötéskor fennálló minden olyan körülményt, amely a szerződés megkötésére vezetett, továbbá a kikötött szolgáltatás természetét, az érintett feltételnek a szerződés más feltételeivel vagy más szerződésekkel való kapcsolatát is.

[66] A másodfokú bíróság a szerződéskötés konkrét körülményeivel kapcsolatban kiemeli, hogy az I. rendű alperes nem használt olyan kockázatfeltáró nyilatkozatot vagy más előzetes tájékoztatót, amelyet a szerződéskötést megelőzően kellő időben átadott volna a fogyasztó felperesnek, így a Fővárosi Ítéltábla a perbeli lízingszerződés árfolyamkockázatot a felperesre telepítő szerződési feltételeinek (ÁSZF IV./13., 14. és 25. pontjai) tisztességtelenségi szempontú értékelése során kizárólag a szerződés – I. rendű alperes által hivatkozott – VI. pontjában, valamint az ÁSZF 23-25. pontjaiban írtakat tudta a felperes részére árfolyamkockázattal kapcsolatban nyújtott tájékoztatásként figyelembe venni és értékelni. Ezek és a szerződés egyéb (pl. az árfolyamkockázatot a fogyasztóra ténylegesen áthárító) rendelkezései alapján kellett állást foglalnia abban a kérdésben, hogy az árfolyamkockázatot a felperesre telepítő szerződési feltételek világosak és érthetőek-e, és ennek függvényében tisztességtelenségük vizsgálható-e.

[67] A lízingszerződés VI. pontja a Fizetési kötelezettségek módosulásai címet viseli, amely szerint a lízingbevevő tudomásul veszi, hogy a finanszírozás devizaneme szerinti referencia-kamatláb változásának, deviza-alapú szerződések esetén az árfolyam változásának, valamint a gépjármű vételár-emelkedésének kockázatát viselni köteles, amelyek eredményeként a fizetendő lízingdíjak az ÁSZF 23-25. pontjai szerint módosulhatnak. Az ÁSZF 23. pontja az árfolyamváltozással nem hozható összefüggésbe, az a szerződés szerint lízingbe adandó gépjármű vételárának változásával összefüggő fizetési kötelezettség változásról szól. Az ÁSZF 24. pontja értelmében a fizetési ütemezésben a lízingszerződés devizanemében meghatározott lízingdíjak – fix havidíjas konstrukció esetén a lízingszerződés utolsó havi lízingdíja és hátralévő futamideje – az ebben a pontban, valamint az ÁSZF 44., 45. és 53. pontjában írottak szerint változhat, amelyről a lízingbeadó írásban tájékoztatja a lízingbevevőt. Ezt követően a 24. pont a) – d) alpontokban a referenciakamat változásával összefüggő, egyéb – ugyanitt rögzített – körülmények változására alapított, a csoportos beszedés fizetési móddal összefüggő és a fix havidíjas konstrukció esetén alkalmazható egyoldalú szerződésmódosítási (fizetési kötelezettség változását eredményező) feltételek ismertetését tartalmazza. Végül az ÁSZF 25. pontjának első mondata rögzíti, hogy a lízingdíjak forintban kifejezett összege a mindenkor esedékességgkor a pénzügyi intézmény neve deviza eladási árfolyamán kerül meghatározásra, a további részében pedig a lízingdíjak számlázásának és az árfolyamváltozásból eredő kötelezettségváltozás kiterhelésének számlázással összefüggő módjára vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza.

[68] Az I. rendű alperes által hivatkozott deviza árfolyamkockázati tájékoztatást tartalmazó rendelkezések nem tartalmaztak valódi tájékoztatást a kockázat mibenlétére és hatásaira vonatkozóan. A szerződés VI. pontja mindössze annyit rögzít, hogy a fogyasztó az árfolyam változásának kockázatát viselni köteles, amelynek eredményeként a fizetendő

lízingdíjak módosulhatnak, az ÁSZF 25. pontjának első mondata pedig csupán a kockázatot a fogyasztóra telepítő rendelkezésként értékelhető, amely a kockázat fizetési kötelezettséget befolyásoló mechanizmusáról hordoz bizonyos informatív tartalmat. Ebből az árfolyamkockázat működési mechanizmusa csupán kikövetkeztethető, de a rendelkezések semmilyen figyelemfelhívó jellemzővel nem bírnak, sem a szerződésbeli elhelyezkedésüket, sem a szerződési feltétel tipográfiáját, sem annak megfogalmazását és tartalmát illetően.

[69] A másodfokú bíróság egyetértett az I. rendű alperessel abban, hogy a lízing deviza alapú voltát, a finanszírozás devizanemét a lízingszerződés III. pontja és az árfolyamkockázat felperesre történő áthárítását a szerződés VI. pontja világosan tartalmazta. Ez a világosság azonban kizárólag alaki és nyelvtani szempontból állapítható meg. Az EUB C-51/17. számú és C-186/16. számú ítéletében kifejtetteknek megfelelő konkrét tartalom vonatkozásában azonban a devizakockázatot felperesre telepítő rendelkezés világossága és érthetősége nem állapítható meg az alábbiak szerint.

[70] A lízingszerződés VI. pontjában az „árfolyam változása” kifejezés és a „kockázat” szó nem egymás mellett szerepelnek, ezért nem alkalmas arra, hogy ráirányítsa a figyelmet kifejezetten az árfolyamváltozással összefüggő kockázatokra. A tájékoztatás így figyelemfelhívásnak nem tekinthető, azon kívül semmilyen magyarázattal nem szolgál az árfolyamkockázat mibenlétére, valamint az egyéb, ugyanitt megjelölt, illetve inkább csak jelzés értékűen felsorolt kockázatok mellett a konkrét működési mechanizmusára, továbbá az egyéb kockázatok, valamint az árfolyamkockázat adott esetben kumuláltan fellépő hatásaira. Így a tájékoztatás az árfolyamkockázat fogyasztót érintő veszélyeire sem utal semmilyen tekintetben, még az ÁSZF 25. pontjában írtakkal együttesen értelmezve sem.

[71] A több éves futamidő és a lízingszerződés megkötésével megoldott finanszírozási igény több millió forintos nagysága hosszútávú és komoly anyagi terhet előre vetítő elköteleződést jelent, aminek alapos megfontolása indokolt. Ehhez viszonyítva a szerződés rendelkezéseibe foglalt minimális tartalmú és nem kellőképpen informatív, figyelemfelhívó jelleggel egyáltalán nem rendelkező tájékoztatás nem tekinthető kellő időben megadottnak sem, nem elégíti ki az EUB C-377/14. számú ítéletében megfogalmazott elvárásokat.

[72] Az I. rendű alperes hivatkozásaira tekintettel – miszerint a szerződéskötéskor elegendő idő állt a felperes rendelkezésére, hogy a szerződési feltételeket áttanulmányozza és szükség esetén kérdéseket intézzon az I. rendű alperes képviselőjéhez, valamint erre irányuló igény esetén az iratokat további tanulmányozásra elvigye – a Fővárosi Ítéltábla kiemeli, hogy a fogyasztótól ugyan elvárható, hogy a rendszerint nagy összegű és hosszabb távra szóló ügylet jellegéhez, nagyságrendjéhez, a vállalt kockázat mértékéhez igazodóan tájékozódjon a szerződés megkötése előtt, a szerződési feltételeket tartalmazó okiratot – az átlagfogyasztótól elvárható gondossággal – áttanulmányozza, és ha a szerződésben olyan rendelkezéseket észlel, amelyeket nem ért, megfelelő magyarázatot igényeljen [2/2012. (XII. 10.) PK vélemény], de az ebben a körben megnyilvánuló esetleges mulasztása, gondatlan eljárása csak abban az esetben eshet a terhére, ha a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatás egyébként tisztességes tartalmú volt (Kúria Gfv.VII.30.090/2020/9. számú ítélet 42. pont). Ez a feltétel a perbeli esetben nem volt megállapítható.

[73] Az ÁSZF IV/13. pontjából és 25. pontjának első mondatából következően a felperes azt vállalta a lízingszerződésben, hogy az árfolyam ingadozásból eredő valamennyi kockázatot ő viseli, ami valójában azt jelenti, hogy akár a jövedelmi, vagyoni viszonyait meghaladó mértékben is megfizetni köteles a devizában kifejezett havi lízingdíj forintban kifejezett összegét.

[74] Sem a lízingszerződés egyedi részének rendelkezéseiből, sem pedig az ÁSZF 13., 14. és 25. pontjaiból nem következik félreérthetetlen módon, hogy amennyiben a lízingdíjak devizában történő meghatározásának napján érvényes árfolyamhoz képest a forint árfolyama gyengül, abban az esetben a devizában megállapított lízingdíjak forintban megfizetendő ellenértéke korlátlanul megnövekedhet, a felperes jövedelmi, vagyoni viszonyait meghaladó mértékűvé válhat, aminek valós kockázata van a futamidő alatt is. A felperes tehát nem kapott sem a szerződéskötést megelőzően, sem a szerződéskötés alkalmával tájékoztatást az árfolyamkockázat mibenlétéről, és annak fizetési kötelezettségeire gyakorolt hatásáról sem, nemhogy arról, hogy ez a fizetési kötelezettségre gyakorolt hatás milyen mértékben növelheti fizetési terheit és nehezítheti el pénzügyi és gazdasági helyzetét, körülményeit.

[75] A jelentős árfolyamromlás futamidő alatt bekövetkező valós lehetőségére utaló figyelmeztetés és az arra vonatkozó figyelemfelhívás hiánya, hogy annak súlyos gazdasági következményei is lehetnek, arra vezetett, hogy a felperes nem tudott valós képet alkotni az őt esetlegesen terhelő pénzügyi kötelezettség mértékéről. A megfelelő tájékoztatás hiányában a felperes, mint átlagos fogyasztó számára nem volt érthető és világos az általa szerződés rendelkezései értelmében viselni vállalt árfolyamkockázat és annak korlátlansága, így nem láthatta át a forint leértékelődésével járó, annak eredményeként jelentkező, őt érintő gazdasági következményeket.

[76] Az árfolyamkockázatra vonatkozó feltétel tehát nem felelt meg a világosság és érthetőség követelményének, ezért annak tisztességtelensége az Irányelv 4. cikk (2) bekezdése alapján vizsgálható.

[77] A Kúria a Gfv.VII.30.090/2020/9. számú ítélet 31. pontjában azt fejtette ki, hogy ha az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás nem volt világos, nem volt érthető (átlátható) a tájékoztatás hiánya vagy nem megfelelő volta miatt, ez önmagában megalapozza e rendelkezés tisztességtelenségét, ennek következtében a szerződés érvénytelenségét, mert az érvénytelenség a konstrukció lényegi elemét érinti [rPtk. 239. § (2) bekezdés].

[78] Az EUB C-776/19 – C-782/19. számú egyesített ügyekben 2021. június 10-én hozott ítélete ugyan deviza alapú kölcsönszerződések kapcsán született, az abban foglaltak azonban a lízingszerződések esetén is értelmezhetőek. A hivatkozott döntésében az EUB kimondta, hogy az Irányelv 3. cikke (1) bekezdésének értelmezésével kapcsolatban kifejtettekből az következik, hogy valamely kölcsönszerződésnek azok a feltételei, amelyek előírják, hogy a számla pénzneme a deviza, a fizetés pénzneme pedig az ettől eltérő nemzeti fizetőeszközben van meghatározva, és amelyek következtében az árfolyamkockázatot – amelynek felső határa nem korlátozott – a kölcsönfelvevő viseli, a feleknek a szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idézhetnek elő a fogyasztó kárára, amennyiben a szolgáltató az átláthatóság követelményét a fogyasztóval szemben

tiszteletben tartva nem számíthatott észszerűen arra, hogy ez utóbbi az egyedi megtárgyalást követően elfogadja az ilyen szerződési feltételekből eredő aránytalan árfolyamkockázatot. Az EUB itt rögzített megállapításai a fogyasztási célú, fogyasztói szerződésnek minősülő lízingszerződésre is megfelelően irányadóak, mivel a pénzügyi lízing is egy finanszírozási forma.

[79] A 6/2013. PJE határozat értelmében a pénzügyi intézményt terhelő tájékoztatási kötelezettség nem terjedhet ki az árfolyamváltozás várható irányára és előre nem látható mértékére. Amennyiben az árfolyamváltozás irányát és mértékét a pénzügyi intézmény nem láthatta előre, úgy arról a fogyasztó sem tudhatott, vagyis egyik fél sem számolt a „vis maior” jellegű, nagymértékű árfolyamváltozást okozó esemény bekövetkezésével. A deviza alapú szerződés megkötésével a felperes tehát a szokásos pénzpiaci körülmények közötti árfolyammozgással együtt járó, nem korlátlan árfolyamkockázatot feltételezte. Hogy ez a szokásos mértékű árfolyamkockázat mekkora lehet, ahhoz valamiféle támpontot ad az, hogy az ÁSZF 24. pontjában a d) alpont utolsó bekezdésében az I. rendű alperes a fix havidíjas konstrukcióra vonatkozó egyik rendelkezése kapcsán az árfolyam 10%-os mértéket meghaladó növekedését szélsőséges mértékűnek tekintette és rendkívüli árfolyameseménynek minősítette. Ehhez képest ugyanakkor a szerződés támadott pontjai (ÁSZF IV/13., 14., 25.) ezt a kockázatviselést korlátlaná teszik azáltal, hogy – az árfolyamváltozás okától és mértékétől függetlenül – teljes mértékben a fogyasztó lízingbevevő által viselendővé teszik a deviza árfolyamkockázatot annak ellenére, hogy a fogyasztó annak tényleges vagyoni kihatásaival, következményeivel a megfelelő tájékoztatás hiányában, tehát az I. rendű alperesnek felróható okból nem lehetett tisztában.

[80] A másodfokú bíróság az rPtk. 209. § (2) bekezdése alapján a szerződéskötés azon körülményének is jelentőséget tulajdonított, hogy a lízingszerződés megkötésével a felperes célja az általa kiválasztott gépjármű megszerzése volt, a fogyasztási céllal pedig nem összeegyeztethető az, hogy annak értékét és saját teherviselő képességét akár többszörösen meghaladó mértékű fizetési terheket vállaljon fel. Mindez sérti a jóhiszeműség követelményét, mert alappal feltételezhető, hogy egyedi megtárgyalás esetében a fogyasztó felperes ilyen tartalmú szerződési kikötést nem fogadott volna el.

[81] A Fővárosi Ítéltábla azt állapította meg, hogy az árfolyamkockázat viselését korlátlanul a fogyasztó felperesre telepítő szerződési feltételek a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltételt támasztó I. rendű alperessel szerződést kötő felperes hátrányára állapítják meg, ezért az rPtk. 209. § (1) bekezdése szerint tisztességtelen feltételek. E szerződési feltételek a szerződésből eredő jogokban és kötelezettségekben egyensúlytalan helyzetet teremtenek, mert miközben a felperes fogyasztó számára a deviza árfolyamkockázat korlátlan felvállalására vonatkozó kötelezettségről rendelkeznek, addig a lízingbeadó I. rendű alperes helyzetére az árfolyamváltozás nem hat ki.

[82] Mindezek alapján a másodfokú bíróság az EUB C-51/17. számú ügyben hozott ítéletben kifejtettekre is figyelemmel – amely szerint egyedül az ügyben eljáró nemzeti bíróság feladata az adott ügy valamennyi körülményét figyelembe véve annak megítélése, hogy a fogyasztó megfelelő tájékoztatást kapott-e az árfolyamkockázatról – az adott ügyben a bíróság rendelkezésére bocsátott okirati bizonyítékokat és a felek előadását az rPtk. 206. § (1) bekezdésében foglaltak szerint értékelve az elsőfokú bíróságtól eltérően arra a következtetésre

jutott, hogy a korlátlan árfolyamkockázat viselésének a fogyasztóra telepítéséről szóló feltételek nem világosak, nem érthetőek, nem átláthatóak és ezzel a felek viszonyában a felperes hátrányára egyensúlytalanságot okoznak, mert az I. rendű alperes jóhiszemű eljárása esetén az átláthatóság követelményét a felperessel szemben tiszteletben tartva ésszerűen nem számíthatott arra, hogy a felperes az egyedi megtárgyalást követően elfogadja az ilyen szerződési feltételből eredő aránytalan árfolyamkockázatot.

[83] Mivel a deviza alapú lízingszerződés részét képező általános szerződési feltételeknek az árfolyamkockázat viselését szabályozó kikötései a szerződés főszolgáltatására vonatkoznak, a szerződés lényegadó sajátosságát jelentik, az rPtk. 209/A. § (2) bekezdése alapján fennálló semmisségük a teljes szerződés érvénytelenségére vezet, figyelemmel az rPtk. 239. § (2) bekezdésére is [2/2014. PJE határozat 1. pontjához tartozó indokolás].

[84] A felperes a szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményére irányuló, a felek közötti elszámolásra is kiterjedő kereseti kérelmére tekintettel a Fővárosi Ítéltábla a felperest megillető jog fennállásáról az rPp. 213. § (3) bekezdése alapján döntést hozva a lízingszerződés érvénytelenségét közbenső ítéleti rendelkezéssel megállapította. Mindezek miatt pedig mellőzte a felperes által az I. rendű alperesnek fizetendő perköltségről, valamint a kereseti illeték állam általi viseléséről rendelkező elsőfokú ítéleti rendelkezéseket is.

[85] A szerződés tisztességtelenségen alapuló érvénytelenségének alkalmazható jogkövetkezményéről – az EUB C-118/17. számú ítéletében kifejtett szempontokra és a felperes kérelmére is figyelemmel – az elsőfokú bíróságnak kell döntenie a felek közötti elszámolásra is kiterjedően, a DH2 törvény 37/A. § (1) bekezdése és a 38. § (6) bekezdése szerinti felülvizsgált elszámolás adatainak alapulvételével.

[86] A másodfokú bíróság a közbenső ítélettel érintett rész tekintetében a meghozott határozat jellegére tekintettel csupán megállapította a felperes és az I. rendű alperes másodfokú eljárás során felmerült költségeit. A másodfokú eljárás során felmerült ügyvédi munkadíj összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdése, valamint 4/A.§ (1) bekezdése alapján állapította meg, figyelemmel a másodfokú eljárás során ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységre is.

[87] A II. rendű alperessel szemben részítélettel véglegesen lezárt jogvitára tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az rPp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest a II. rendű alperes másodfokú eljárás során felmerült jogtanácsosi munkadíjból álló perköltsége megfizetésére, melynek összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdése alapján állapította meg, figyelemmel a másodfokú eljárás során ténylegesen elvégzett képviselési tevékenységre is.

Budapest, 2021. szeptember 15.

Dr. Pusztai Anita

a tanács elnöke

Dr. Gráner Zsófia
Edit

előadó bíró

Dr. Lupóczné dr. Krammer

bíró